

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Aruanne Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) eelarveaasta 2019 raamatupidamise aastaruande kohta

koos ameti vastusega

Sissejuhatus

01 Helsingis asuv Euroopa Kemikaaliamet (edaspidi „amet” või „ECHA“) asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1907/2006¹. Ameti peamised ülesanded on tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitstuse kõrge tase ning ainete vaba ringlus siseturul, edendades samas konkurentsivõimet ja innovatsiooni. Samuti edendab amet ainete ohtlikkuse hindamise alternatiivsete meetodite arengut.

02 *Joonisel 1* esitatakse ameti peamised arvandmed².

Joonis 1. Ameti peamised arvandmed

* Eelarvenumbrid põhinevad eelarveaastal kasutatavate maksete assigneeringute kogusummal.

** Töötajaskond hõlmab ELi ametnikke, ELi ajutisi teenistujaid, ELi lepingulisi töötajaid ja lähetatud riiklike eksperte, kuid mitte ajutisi töötajaid ja konsultante.

Allikas: Euroopa Liidu eelarveaasta 2018 konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ja Euroopa Liidu eelarveaasta 2019 esialgne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ning ameti esitatud andmed töötajate arvu kohta.

Kinnitavat avaldust toetav teave

03 Kontrollikoja auditi käsitusviis koosneb analüütilistest auditiprotseduuridest, tehingute otsesest testimisest ning ameti järelevalve- ja kontrollisüsteemide peamiste kontrollimehhanismide hindamisest. Lisaks kasutatakse vajaduse korral teiste audiitorite tööst saadud auditi tõendusmaterjali ning analüüsitakse ameti juhtkonna esitatud teavet.

¹ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.

² Ameti pädevust ja tegevust tutvustav lisateave on leitav selle veebisaidil www.ECHA.europa.eu.

Kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa Parlamendile ja nõukogule – sõltumatu audiitori aruanne

Arvamus

04 Auditeerisime

- a) ameti raamatupidamise aastaaruannet, mis koosneb finantsaruannetest³ ja eelarve täitmise aruannetest⁴ 31. detsembril 2019. aastal lõppenud eelarveaasta kohta, ning
- b) raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust,

nagu sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 287.

Raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsus

Arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärse kohta

05 Meie hinnangul annab ameti raamatupidamise aastaaruanne 31. detsembril 2019 lõppenud eelarveaasta kohta kõikides olulistes aspektides õiglase pildi ameti finantsseisundist 31. detsembri 2019. aasta seisuga, finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest lõppenud aastal vastavalt selle finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjadele. Viimased põhinevad rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandarditel.

³ Finantsaruanded sisaldavad bilanssi, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovara muutuste aruanne, tähtsamate arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muid selgitavaid lisasid.

⁴ Eelarve täitmise aruanded sisaldavad kõiki eelarvetoiminguid koondavaid aruandeid ja selgitavaid lisasid.

Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkus ja korrektsus

Tulud

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta

06 Meie hinnangul on 31. detsembril 2019 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tulud kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed.

Asjaolu rõhutamine

07 Ilma et see seaks kahtluse alla kontrollikoja arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsuse kohta ning arvamus tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, soovib kontrollikoda juhtida tähelepanu asjaolule, et amet on osaliselt isemajandav ja saab tasu igalt ettevõttelt, kes taotleb kemikaalide registreerimist, nagu on ette nähtud kemikaalimääruses REACH⁵. Kohaldatavad tasud sõltuvad ettevõtte suurusest (mikro-, väikesed, keskmised, suured ettevõtted) ja registreeritud kemikaalide mahust (erinevad piirmäärad).

08 Vastavalt rakendusmääruse⁶ sätetele arvutab amet tasud ja esitab nende eest arved vastavalt ettevõtjate poolt taotluse esitamisel edastatud teabele. Määruse kohaselt maksavad mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd) märkimisväärselt väiksemaid tasusid (kuni 95% tavamäärast). Alates esimestest registreeringutest 2009. aastal on 26% ettevõtetest märkinud, et nad on kas mikro-, väikesed või keskmise suurusega ettevõtted.

09 Kuigi see ei ole õigusaktide kohaselt ameti põhiülesanne, on ta teinud suuri jõupingutusi, et võtta kasutusele järelkontrollisüsteem, et kontrollida teavet, mida taotlejad oma ettevõtete suuruse kohta on esitanud. Alates 2011. aastast tehtud ja praeguseks lõpule viidud kontrollide põhjal on 50% VKEdest liigitanud oma suurust valesti, millest tulenevalt on kehtestatud madalamad tasud⁷. Vale suuruse esitamise suure osakaalu põhjuseks on nii majanduslik stiimul kui ka VKE määratluse keerukus ning näitab sellise süsteemi piiratust, mis põhineb liigselt taotlejate endi kinnitustel.

10 Olukorra parandamiseks esitas amet järelkontrollide põhjal 2019. aasta lõpu seisuga parandusarveid (korrigeeritud tasud ja täiendavad haldustasud) summas 32,2 miljonit eurot, mis ka tasuti. Tulevikus tuleb aga teha märkimisväärses mahus

lisakontrolle ja 2019. aasta lõpus ei olnud teada, kui suures summas tuleb veel tasusid korrigeerida.

Maksed

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta

11 Meie hinnangul on 31. detsembril 2019 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed.

Alus arvamuste esitamiseks

12 Viisime auditi läbi kooskõlas IFACi rahvusvaheliste auditistandardite (ISA) ja eetikanormidega ning INTOSAI kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standarditega (ISSAI). Nimetatud standarditega hõlmatud kontrollikoja kohustusi kirjeldatakse täpsemalt käesoleva aruande audiitori kohustusi käsitlevas osas. Kooskõlas rahvusvahelise arvestusekspertide eetikastandardite nõukogu (IESBA) eetikakoodeksi ja auditeerimisega seotud eetikanõuetega oleme sõltumatu asutus ning täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nimetatud nõuetele ja IESBA eetikakoodeksile. Oleme seisukohal, et kogutud auditi tõendusmaterjal on arvamuse avaldamiseks piisav ja asjakohane.

Juhtkonna ja organisatsiooni järelevalve eest vastutavate isikute kohustused

13 Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 310–325 ja ameti finantsmäärusele vastutab ameti juhtkond rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandardite kohase raamatupidamise aastaaruande koostamise ja esitamise ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest. See hõlmab finantsaruannete koostamiseks ja esitamiseks

⁵ Määrus (EÜ) nr 1907/2006.

⁶ Komisjoni määrus (EÜ) nr 340/2008 Euroopa Kemikaaliametile vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), makstavate tasude kohta (ELT L 107, 17.4.2008, lk 6).

⁷ Vale suuruse esitamise määr on aastati erinev, kuid näitab langustendentsi – 2011. aastal oli see 80% ja 2019. aastal 35%.

vajalike sisekontrollimehhanismide kavandamist, rakendamist ja käigushoidmist nii, et neis ei esineks pettusest või vigadest tingitud olulist väärkajastamist. Ameti juhtkond vastutab ka selle eest, et finantsaruannetes kajastatud tegevus, finantstehingud ja teave oleksid kooskõlas vastavate õigusaktidega. Ameti juhtkonnal on lõplik vastutus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest.

14 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkonna ülesanne hinnata ameti vastavust tegevuse jätkuvuse põhimõttele. Juhtkond peab avaldama tegevuse jätkuvusega seotud küsimused, kui see on asjakohane, lähtudes raamatupidamises ameti tegevuse jätkuvuse põhimõttest, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb üksuse likvideerida või tegevuse lõpetada, või kui tal puuduvad muud realistlikud alternatiivid.

15 Ameti finantsaruandluse üle järelevalve tegemise eest vastutavad isikud, kelle ülesandeks on järelevalve ameti tegevuse üle.

Audiitori kohustused raamatupidamise aastaaruande ja selle aluseks olevate tehingute auditeerimisel

16 Meie eesmärk on saada piisav kindlus selle kohta, et ameti raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed, ning esitada oma auditi põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule või muudele asjaomastele eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele kinnitav avaldus, mis kinnitab ameti raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust. Piisav kindlus on väga suurt tõenäosust tähistav kindlus, kuid see ei taga, et oluline väärkajastamine või nõuete mittejärgimine auditi käigus alati avastatakse. Need võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majandusotsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

17 Tulude puhul kontrollime komisjonilt või koostööd tegevatelt riikidelt saadud toetusi ning hindame ameti tasude ja muude tulude kogumise korda (kui sellist tulu on saadud).

18 Kulude puhul auditeerime maksetehinguid, kui kulud on kantud, kirjendatud ja heaks kiidetud. Kõiki makseliike (sealhulgas vara soetamiseks tehtud makseid), välja arvatud ettemaksed, auditeeritakse nende tegemise seisuga. Ettemakseid auditeeritakse siis, kui vahendite saaja on nende korra kohast kasutamist tõendanud ning amet on need kas samal aastal või hiljem tasaarvestuse tegemisega heaks kiitnud.

19 Kooskõlas rahvusvaheliste auditistandardite ja kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standarditega tugineva kogu auditi vältel oma professionaalsusele ja kutsealasele skeptitsismile. Meie ülesanne on ka

- kindlaks teha ja hinnata raamatupidamise aastaaruandes pettusest või vigadest põhjustatud olulise väärkajastamise ja selle aluseks olevate tehingute Euroopa Liidu õigusraamistiku olulise nõuetele mittevastavuse riski, töötada välja ja rakendada auditiprotseduure nende riskide käsitlemiseks ning saada auditi tõendusmaterjali, mis annaks meie arvamusele piisava ja asjakohase aluse. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise või mittevastavuse avastamata jätmise risk on suurem kui vigade puhul, sest pettus võib hõlmata keelatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, andmete moonutamist või sisekontrollimehhanismide eiramist;
- teha endale asjakohaste auditiprotseduuride kavandamiseks (kuid mitte sisekontrollimehhanismide tõhususe kohta arvamuse esitamiseks) selgeks auditi seisukohast oluline sisekontrollisüsteem;
- hinnata kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna koostatud arvestushinnangute ja nendega seotud avalduste põhjendatust;
- teha järeldus selle kohta, kas juhtkond lähtub raamatupidamises tegevuse jätkuvuse põhimõttest, ning hinnata saadud auditi tõendusmaterjali põhjal, kas on olulist ohtu sündmusteks või tingimusteks, mis võivad ameti tegevuse jätkuvuse tõsise kahtluse alla seada. Kui meie arvates oluline oht eksisteerib, siis peame oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu raamatupidamise aastaaruande asjaomastele avaldustele, või kui need on puudulikud, siis muutma oma arvamust. Meie järeldused põhinevad enne audiitori aruande valmimise kuupäeva saadud auditi tõendusmaterjalil. Edaspidised sündmused või tingimused võivad aga põhjustada olukorra, kus üksusel ei ole võimalik oma tegevust jätkata;
- hinnata raamatupidamise aastaaruande ja sellega seotud avalduste üldist esitusviisi, ülesehitust ja sisu, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne kajastab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglaselt;

- hankida piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali ameti finantsteabe kohta, et esitada arvamus raamatupidamise aastaaruande ja selle aluseks olevate tehingute kohta. Vastutame auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest;
- võtta vajaduse korral arvesse sõltumatu välisaudiitori audititööd ameti raamatupidamise aastaaruande kontrollimisel vastavalt ELi finantsmääruse artikli 70 lõikes 6 sätestatud nõuetele.

Vahetame juhtkonnaga teavet muu hulgas auditi kavandatud ulatuse ja ajakava ning auditi käigus tuvastatud oluliste leidude (sh sisekontrollimehhanismide oluliste puuduste) kohta. Ametiga arutatavate teemade seast valime vaatlusaluse perioodi raamatupidamise aastaaruande auditeerimise seisukohast kõige olulisemad teemad, mida nimetatakse seetõttu peamisteks audititeemadeks. Nimetatud teemasid kirjeldatakse meie koostatud audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui teabe avalikustamine on õigusaktiga keelatud, või kui äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et teemat ei tohi meie aruandes käsitleda, kuna vastasel juhul võib see tõenäoliselt avaliku huviga saadava kasu üles kaaluda.

20 Järgnevad tähelepanekud ei sea kontrollikoja arvamust kahtluse alla.

Tähelepanekud sisekontrollimehhanismide kohta

21 Hanke tehnilises kirjelduses kirjeldatakse, mida avaliku sektori hankija ostab, ja kvaliteeti ning täpsustatakse hind, mida ta on nõus maksma. Seetõttu on oluline, et see kirjeldus oleks põhjalik, selge ja täpne. Ühes auditeeritud hankemenetluses leidsime, et tehniline kirjeldus ei võimaldanud pakkujatel ühemõtteliselt aru saada, kuidas oma finantspakkumuses ühte teatavat elementi hinnastada. Kuna pakkumused ei olnud võrreldavad, otsustas amet menetluse tühistada ja uuesti algatada. See pikendas menetlust ja tekitas ametile võimaliku maineriski.

22 Mõlema auditeeritud töölevõtmismenetluse puhul leidsime, et otsustusprotsess ei olnud piisavalt struktureeritud ega täielik, et tagada selge kronoloogiline jälg, mis näitab, millal ja kes on dokumendid heaks kiitnud. Näiteks ühe menetluse puhul näitasid kogutud tõendid, et valikukomisjon kiitis reservnimekirja heaks alles pärast seda, kui tegevdirektor oli selle heaks kiitnud.

Eelmiste aastate tähelepanekute põhjal võetud meetmed

23 Ülevaade kontrollikoja eelmiste aastate tähelepanekute põhjal võetud meetmetest on esitatud *lisas*.

IV auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Alex Brenninkmeijer, võttis käesoleva aruande vastu Luxembourgis 22. septembril 2020.

Kontrollikoja nimel

president

Klaus-Heiner Lehne

Lisa. Eelmiste aastate tähelepanekute põhjal võetud meetmed

Aasta	Kontrollikoja tähelepanekud	Kontrollikoja tähelepanekute põhjal võetud meetmed (lõpetatud / pooleli / alustamata / ei kohaldata)
2014	Biotsiide käsitleva määruse rakendamise kulusid rahastati osaliselt ameti eelarvesse makstud ELi toetusest, mitte teenustasudest.	Pooleli
2016	Erinevalt enamikust teistest asutustest ei nõuta ECHA asutamismääruses sõnaselgelt ameti perioodilist välishindamist.	Alustamata (ametist sõltumatud asjaolud)
2017	Ameti järelkontrollid on näidanud, et enam kui pool ettevõtetest deklareerisid oma suuruse valesi, mis omakorda mõjutab oluliselt ameti tasude arvutamist ja tulu. Oluline on järelkontrolle viivitamatult kiirendada ja need lõpule viia.	Pooleli
2017	Kui leitakse vigu, koostab amet parandusarved. Näib aga, et ametil on raskusi korrigeeritud tasude sissenõudmisel. Amet kajastas oma 2017. aasta raamatupidamise aastaaruandes 2,8 miljoni euro suuruses summas ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid (st 600 000 euro võrra enam kui 2016. aasta lõpu seisuga).	Pooleli

Aasta	Kontrollikoja tähelepanekud	Kontrollikoja tähelepanekute põhjal võetud meetmed (lõpetatud / pooleli / alustamata / ei kohaldata)
2017	Ettevõtete deklareeritud koguste kontrollimise eest vastutavad liikmesriikide täitevasutused ja ametil täitevvolitusi ei ole. Ameti suutlikkus täita oma ülesandeid sõltub riikide ametiasutustest. Umbes kaks kolmandikku ettevõtetest ei uuendanud aga nende käideldavate kemikaalide koguste kohta registreeritud teavet. See takistab kemikaalimääruse REACH tulemuslikku rakendamist ja mõjutab ka tasude arvutamise täpsust.	Pooleli (ametist sõltumatud asjaolud)
2017	Amet avaldab vabade ametikohtade teateid oma veebisaidil ja sotsiaalmeedias, kuid tavaliselt mitte Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) veebisaidil.	Pooleli
2018	Amet peaks vastu võtma põhimõtted tundlike ametikohtade jaoks ja neid rakendama.	Lõpetatud
2018	Amet eeldab, et alates 2019. aastast väheneb tasudest teenitav tulu märkimisväärselt. On oht, et suhteliselt stabiilsed kulud ja palju vähem prognoositavad tulud võivad avaldada negatiivset mõju ameti tegevusele ja eelarve täitmisele. Amet peaks koos komisjoni ja eelarvepädevate institutsioonidega algatama arutelu uue elujõulise rahastamismudeli üle.	Pooleli

Aasta	Kontrollikoja tähelepanekud	Kontrollikoja tähelepanekute põhjal võetud meetmed (lõpetatud / pooleli / alustamata / ei kohaldata)
2018	Viis ettevõtjat esitas pakkumuse IT-taristuteenuste osutamise raamlepingu sõlmimiseks. Suur erinevus lepingu summa ja tegelike pakkumuste vahel kujutab endast ohtu finantsjuhtimise usaldusväärsusele. Amet peaks rakendama IT-lepingute suhtes ranget finantsjuhtimist.	Ei kohaldata

Ameti vastus

21. Ameti esialgse konkursi hankedokumentid olid kooskõlas Hanseli standardvormidega ning neid peeti selgeteks ja põhjalikeks. Et amet ei suutnud siiski täielikult välistada, et üks kolmest pakkujast võis hinnakataloogi üht kirjet valesti mõista, otsustati suurema konkurentsi (kõigi Hanseli tarnijate seas) ja proportsionaalsuse tagamiseks menetlus tühistada ja taaslustada. Hanseli menetluse taaslustamisega kaasnenud lisatöö oli minimaalne ja sellel puudusid mainekahjud, võrreldes võimaliku kahjuga välistamise korral ainsale pakkujale, kes näis olevat mõistnud ühe kataloogitoote hinda valesti.

22. Amet kasutab elektroonilist töövoosüsteemi, milles kõik valikukomisjoni otsused kiidetakse heaks, dateeritakse ja registreeritakse. See süsteem tagab selge revisjonijälje iga valikuprotsessi iga etapi jaoks. Esitatud näite osas nõudsid tehnilised probleemid valikut tehes töövoos erakordset taaskäivitamist. Selle auditijärelduse tulemusel on amet muutnud oma menetlusi, tagades, et valikukomisjoni liikmetele saadetakse pärast iga koosolekut standardised e-kirjad, et registreerida koosoleku protokoll ja komisjoni otsused. Lisaks sellele on menetlusele lisatud etapp, millega tagatakse, et enne iga koosolekut lõpetatakse elektroonilised heakskiitmisvood enne valiku jätkamist.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2020.

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika põhineb [Euroopa Kontrollikoja otsusel nr 6-2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Taaskasutaja ei tohi moonutada dokumentide algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetsetes sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi. Kui luba on saadud, tühistab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks peate küsima luba otse autoriõiguse omajatelt.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla ega ole teile litsentsitud.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Euroopa Kontrollikoja logo kasutamine

Euroopa Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.